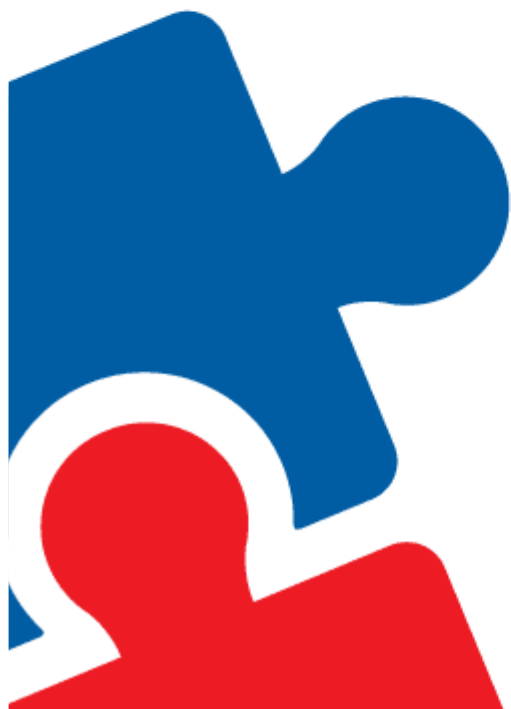

Změny v oblasti poskytování sociálních služeb a jejich dopady

Dubnica nad Váhom,
Slovenská republika

Mgr. Alena Masárová

Premeny sociálních služeb na Slovensku

Pre sociálne služby na Slovensku je charakteristický proces odčlenenia sa zo štátnej správy a prechod na samosprávy a do roviny tretieho sektoru, čo je charakteristické pre jednotlivé fázy časového postupu a prechodu právnych noriem a nariadení.

Všetky zariadenia a služby pre občanov do roku 1990 boli poskytované formou štátnych ústavov a štátom financovanými inštitúciami, východiskovým predpisom bol zákon č.100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, postupne novelizovaný, niektoré ustanovenia platili až do roku 2004.

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Sociálne služby – **sociálna starostlivosť** / v tom období používaný pojem/ podľa tohto zákona boli :

- Výchovná poradenská starostlivosť
- Sociálnoprávna ochrana
- Ústavná sociálna starostlivosť
- Starostlivosť v ostatných zariadeniach soc. starostlivosti
- Opatrovateľská služba
- Spoločné stravovanie
- Kultúrna a rekreačná starostlivosť
- Mimoriadne výhody pre skupiny ŤZP
- Starostlivosť a výchova v detských domovoch
- Peňažné a vecné dávky
- Bezúročné pôžičky

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Starostlivosť bola vyčlenená do 5 okruhov rozdelených podľa identifikačných znakov:

1. starostlivosť o rodinu a deti
2. o občanov ŤZP
3. o starých občanov
4. o občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc
5. o občanov spoločensky neprispôsobených

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Sociálne služby postupne však prechádzali na mestá a obce a menili svoje podoby, tak ako sa menili i podmienky ich poskytovania, okruhy osôb, ktoré postihovali, finančné podmienky. Prelomovým bol zákon č. 195/1998 o sociálnej pomoci, ktorý určoval objektívne a subjektívne príčiny sociálnej a hmotnej núdze.

Je určený na zabezpečenie základných životných podmienok, sanuje situácie, ktoré nastávajú pri nedostatku hmotných prostriedkov, ale aj také, „keď chýba schopnosť zabezpečiť si základné životné podmienky“.

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Formy sociálnej pomoci:

- sociálne poradenstvo
- sociálnoprávna ochrana
- sociálne služby
- dávky sociálnej pomoci
- dávky kompenzácie sociálnych dôsledkov ŤZP

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Sociálne služby:

Charakterizované ako špecifické činnosti na riešenie hmotnej alebo sociálnej núdze :

1. opatrovateľská služba
2. organizovanie spoločného stravovania
3. prepravná služba
4. starostlivosť v zariadeniach soc. služieb
5. sociálna pôžička

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Dôležitým predelom bol rok 2002 kedy boli delimitované niektoré druhy služieb a zariadení na mestá a obce v rámci prechodu kompetencií. V tomto období bola delimitovaná na naše mesto opatrovateľská služba a penzión pre dôchodcov.

V rámci OS prešlo na mesto 51 opatrovateľiek, prepočtom na plný úväzok 34,2 opatrovateľky. V čase delimitácie bolo 62 občanov odkázaných na opatrovateľskú službu /OS/.

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Zmena nastala v roku 2005.

Od 1.1. 2005 bola uskutočnená fiškálna decentralizácia, v rámci ktorej boli posilnené daňové príjmy obce a financovanie OS bolo prenechané na obce. Štát ponechal 5% z podielových daní na každého občana staršieho ako 62 rokov, čo predstavuje cca 243 975€ na všetky aktivity týkajúce sa starých občanov.

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Od 1.1. 2009 prešiel do platnosti zákon NR SR č.448/2008 o sociálnych službách, ktorým sa opatrovateľskej službe zmenil rozsah poskytovaných úkonov. Sociálna služba je poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II. podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách, a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách.

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje mesto v hodinách. Výšku úhrady za jednotlivé úkony určuje všeobecne záväzné nariadenie mesta.

V súčasnej dobe mesto zamestnáva 42 opatrovateliek, prepočítaných na plný úväzok 30,8 opatrovatel'ky pri počte opatrovaných občanov 125.

Ročné náklady na opatrovateľskú službu sa pohybujú v sume 210 291€.

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Ďalšou zmenou bolo prijatie zákona č. 488/2008 Z.z. o sociálnych službách, ktorý rieši komplexne sociálne služby. Novinkou v tomto zákone je, že obec, mesto sú povinné postarať sa o občana do 60 dní a zabezpečiť mu poskytovanie potrebnej služby i keď na to nemá potrebné vybavenie. V tomto prípade sme nútení požiadať o takýto druh služby neverejného poskytovateľa a uhradiť mu službu. /momentálne postupujeme podľa prechodných ustanovení/

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Ďalšie druhy sociálnych služieb podľa 448/2008:

- **Sociálna služba poskytovaná v jedálni**

Občanom, ktorí pre svoj vek a zdravotný stav nie sú schopní zabezpečiť si stravovanie sami, poskytuje mesto možnosť stravovania v jedálni. Občanom v dôchodkovom veku mesto dotuje stravné podľa výšky dôchodku.

- **Denné centrá**

V meste Dubnica nad Váhom pôsobia bývalé kluby dôchodcov – v súčasnej dobe denné centrá, ktoré sú zamerané na aktivizáciu občanov. Podľa zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách združuje občanov dôchodkového veku, zdravotne ťažko postihnutých, rodičov s deťmi alebo starých rodičov s vnukmi.

V dennom centre sa poskytuje sociálne poradenstvo a záujmová činnosť.

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Mesto **Dubnica nad Váhom** v snahe podporiť organizácie združujúce takúto širokú škálu verejnosti zabezpečuje fungovanie **Centra neziskových organizácií**, kde sa okrem činnosti denného centra združujú i ostatné organizácie:

Klub Slovenky, Jednota dôchodcov Slovenska, Zväz diabetikov Slovenska, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Slovenský zväz zdravotne postihnutých.

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

- **Požičiavanie pomôcok zdravotne ťažko postihnutým občanom.**

- **Odľahčovacia služba**

Služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím podľa osobitného predpisu, sa poskytuje počas obdobia, kedy opatrovanie nemôže vykonávať. Cieľom je umožniť fyzickej osobe umožniť nevyhnutný odpočinok na účel udržania fyzického zdravia a duševného zdravia a prevencie jeho zhoršenia. Rozsah - max. 30 dní za rok.

- **Krízové centrum**

Mesto zriadilo nocľaháreň , ktorá bude v prevádzke v zimných mesiacoch. Ide o ambulantnú sociálnu službu, nakoľko občan iba prenocuje a nezostáva v zariadení počas dňa.

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Klady

- Objektívnosť posúdenia odkázanosti na soc. službu,
- bližšia špecifikácia druhov zariadení sociálnych služieb
- Flexibilnejšia dostupnosť služieb občanom v život ohrozujúcich situáciách
- Zrušenie bezpredmetných poradovníkov v zariadeniach
- Právo občana na výber soc. služby a formu jej poskytovania
- Zvýšenie kvality poskytovaných soc. služieb

Premeny sociálnych služieb na Slovensku

Zápory

- Zdĺhavý, byrokratický, komplikovaný postup vybavenia žiadosti do zariadenia sociálnych služieb
- Finančné zaťaženie obcí a miest (finančný príspevok neverejnemu poskytovateľovi, ekonomicky oprávnené náklady poskytovateľovi, úhrada zdravotníckych výkonov a posudkovej činnosti)
- Rozdielne postavenie občana v neštátnom a štátnom zariadení soc. služieb
- Prechod kompetencií zo zariadení zriadených obcou na obce
- Nárast agendy na obciach, nápor administratívy na sociálneho pracovníka

Ďakujem za pozornosť.